

USNESENÍ

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobce: **D. K.**, zast. Mgr. Jakubem Klobáskou, advokátem, se sídlem Jezuitská 582/17, Brno, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 936/3, Praha 7, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 6. 2024, č. j. OAM-839/LE-VL17-VL14-2023, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Praze ze dne 23. 5. 2025, č. j. 55 Az 4/2024-70,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **s e o d m í t á** pro nepřijatelnost.
- II. Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III. Ustanovenému zástupci žalobce Mgr. Jakubu Klobáskovi, advokátovi, **s e p ř i z n á v á** odměna a náhrada hotových výdajů za řízení o kasační stížnosti ve výši **5.070 Kč**, která mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

O d ů v o d n ě n í :

I.

[1] Žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) žalobci neudělil mezinárodní ochranu podle § 12, § 13, § 14, § 14a ani podle § 14b zákona č. 325/1999 Sb., o azylu (dále jen „zákon o azylu“).

II.

[2] Žalobce se proti napadenému rozhodnutí bránil žalobou u Krajského soudu v Praze (dále jen „krajský soud“), který ji shora uvedeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) zamítl.

[3] Krajský soud předeslal, že primárním zdrojem informací pro udělení mezinárodní ochrany je samotný žadatel, přičemž správní orgán zjišťuje v řízení skutkový stav v rozsahu možných důvodů udělení mezinárodní ochrany, které vycházejí z žadatelovy žádosti a dalších jím uváděných tvrzení. Krajský soud dále zdůraznil, že v řízení o mezinárodní ochraně často správní orgány rozhodují za situace důkazní nouze, kdy není v možnostech žadatele prokázat svá tvrzení jiným způsobem než vlastní věrohodnou výpovědí. Prokazovat svá tvrzení je povinen primárně žadatel, avšak pouze v rozsahu předložených důkazů, které

s ohledem na svou situaci předložit může. Správní orgán je pak povinen zajistit si sám k posouzení dané žádosti potřebné důkazy, které lze na základě výpovědi žadatele obstarat. Krajský soud také připomněl, že při zkoumání možnosti udělení azylu je aplikován důkazní standard přiměřené pravděpodobnosti a v případě doplňkové ochrany se naopak vychází z testu reálného nebezpečí, který je vůči žadateli o mezinárodní ochranu přísnější.

[4] Krajský soud dále v napadeném rozsudku vycházel z tvrzení uvedeného žalobcem ve správním řízení, že jej v zemi původu chtějí kvůli dlouholetým sporům o půdu zabít lidé ze „znenárodně“ vesnice. K polemice žalobce, že by jako důvod žádosti o mezinárodní ochranu uváděl pouze ekonomické důvody, krajský soud vyslovil, že takový závěr z napadeného rozhodnutí nevyplývá; žalovaný ekonomické důvody žalobcova odchodu ze země původu zmínil pouze při poukazu na jím uvedená dřívější tvrzení v řízení o správním vyhoštění (které předcházelo řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany), ale samotné neudělení mezinárodní ochrany na nich nezaložil.

[5] Krajský soud naopak v napadeném rozsudku přisvědčil žalobní námitce, že žalovaný dostatečně neověřil, zda může žalobce před hrozbou ze strany soukromých subjektů využít vnitrostátní prostředky ochrany v zemi původu. Dospěl totiž k závěru, že tvrzení žalovaného v napadeném rozhodnutí, že se žalobce může se svými problémy obrátit na turecké státní orgány, nemá oporu ve správním spise. Přes uvedené však krajský soud zdůraznil, že za situace, kdy žalovaný zhodnotil žalobce jako celkově nevěrohodného, neměl povinnost opatřovat si další podklady pro napadené rozhodnutí. Další podklady o dostupnosti vnitrostátní ochrany ve venkovských oblastech Turecka by totiž nic nezměnily na nedostacích (nevěrohodnosti) žalobcových tvrzení týkajících se jeho obav ze zavraždění obyvateli druhé vesnice. Zjištěná nevěrohodnost jako důvod pro zamítnutí žádosti o mezinárodní ochranu tak podle krajského soudu obtojí sama o sobě. Na podporu svých závěrů krajský soud poukázal na rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 24. 2. 2023, č. j. 4 Azs 30/2023-24, a ze dne 23. 1. 2025, č. j. 2 Azs 220/2024-25. Krajský soud v napadeném rozsudku přezkoumal uvedený závěr žalovaného o nevěrohodnosti žalobce a ve shodě s ním neshledal žalobcovy obavy ze zavraždění obyvateli druhé vesnice věrohodnými. Doplnil také, že v řízení před soudem žalobce závěr o nevěrohodnosti nezpochybnil, naopak spíše k němu přispěl tím, že část jím tvrzených skutečností byla nově v rozporu s těmi, které uváděl dříve.

III.

[6] Žalobce (dále jen „stěžovatel“) nyní brojí proti napadenému rozsudku kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a), b) a d) s. ř. s. Navrhuje zrušit napadený rozsudek a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[7] Stěžovatel je přesvědčený o tom, že kasační stížnost svým významem přesahuje jeho vlastní zájmy, neboť krajský soud v napadeném rozsudku pochybil při výkladu hmotného a procesního práva a rozhodl v rozporu s ustálenou judikaturou správních soudů. Konkrétně podle stěžovatele krajský soud jednak chybně aplikoval koncept vnitrostátní ochrany, neboť neposoudil reálnost ochrany pro konkrétního žadatele. Dále nerespektoval judikaturu vztahující se ke krevní mstě, jelikož mimo jiné nevzal v potaz zásadu, že příslušnost k rodině může zapříčinit pronásledování ve smyslu zákona o azylu, neposkytuje-li stát této rodině ochranu. Krajský soud také ignoroval dřívější rozhodnutí správních soudů v obdobných věcech, která požadovala detailní individuální posouzení věci. Stěžovatel poukazuje i na

pokračování

obecný precedenční význam svého případu, neboť otázka podmínek, za nichž je vnitrostátní ochrana v Turecku považována za dostupnou, je opakovaně řešena v mnoha azylových kauzách. Stěžovatel rovněž krajskému soudu vytýká, že v napadeném rozsudku mechanicky přejal zejména závěr, že situace Kurdů „obecně“ není na území Turecka tak zlá, aniž by vzal v potaz proměnu okolností v posledních letech. Stěžovatel tedy požaduje, aby Nejvyšší správní soud opětovně přezkoumal aplikaci zásady subsidiarity mezinárodní ochrany (vnitrostátní ochrany a vnitřního přesídlení) v kontextu současného Turecka a zejména posoudil, zda postup krajského soudu v nynější věci odpovídá aktuálním požadavkům judikatury.

[8] Stěžovatel nesouhlasí ani se závěrem krajského soudu, který ve shodě s žalovaným dovodil, že stěžovatelem uváděné problémy nepředstavují pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, ani nenaplňují definici vážné újmy podle § 14a téhož zákona. Stěžovatel zdůrazňuje, že Nejvyšší správní soud ve své judikatuře (např. v rozsudku ze dne 10. 12. 2020, č. j. 7 Azs 240/2020-48) již dovodil, že obavy z krevní msty jsou azylově relevantní, jestliže příslušnost ke konkrétní rodině negativně dopadá na přístup ohrožené osoby k ochraně ze strany státu, resp. stát není schopen či ochotný účinnou ochranu zajistit. V nynější věci přitom krajský soud nikterak nezvažoval, zda stěžovatelova rodina ohrožená krevní mstou představuje takovou sociální skupinu, u níž turecké státní orgány selhávají v ochraně, a bez dalšího prohlásil, že stěžovatelův případ nelze podřadit pod § 12 písm. b) zákona o azylu. Tím se krajský soud odchýlil od ustálené judikatury.

[9] Stěžovatel rovněž nesouhlasí s tím, že kumulace hrozeb, kterým by čelil po návratu do země původu, nedosahuje potřebné intenzity vážné újmy podle § 14a zákona o azylu. Krajský soud podle stěžovatele bagatelizoval riziko útoku soukromých osob, ačkoliv z řízení jednoznačně vyplynulo, že stěžovateli bylo opakovaně vyhrožováno usmrcením. Krajský soud však posouzení existence reálné hrozby takové újmy zúžil na pouhé konstatování, že stěžovatel patří k širší ohrožené skupině (kurdské menšině), která není tak běžně a závažně pronásledována, že by z toho stěžovateli plynul nárok na ochranu. Stěžovatel přitom netvrdil, že by mu hrozilo plošné nebezpečí pronásledování coby Kurdovi, ale že mu hrozí konkrétní msta ze strany určitých osob. Pochybil přitom již žalovaný v napadeném rozhodnutí, neboť měl povinnost věcně zhodnotit, zda výhružky představují skutečné nebezpečí vážné újmy ve smyslu § 14a odst. 1 zákona o azylu a zda turecký stát je ochoten a schopen újmě zabránit. Namísto toho žalovaný pouze obecně vyslovil, že nic nenasvědčuje systematickému pronásledování Kurdů.

[10] Stěžovatel dále pro rozpor s ustálenou judikaturou Nejvyššího správního soudu (např. usnesením ze dne 27. 11. 2023, č. j. 4 Azs 268/2023-24) a mezinárodními standardy odmítá závěr krajského soudu, že mohl využít ochrany v zemi původu, což neučinil, a tudíž nesplňuje podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. Žalovaný a krajský soud přitom byli povinni zkoumat, zda ochrana poskytovaná tureckým státem stěžovateli není v daném regionu jen formální, jakož i to, jaký má stěžovatel faktický přístup k účinným prostředkům nápravy. Krajský soud namísto toho pouze formálně vyslovil, že jelikož je v Turecku vražda trestná, nelze dovodit, že by stěžovatele stát nechránil. Existence zákonných norem však sama o sobě nezaručuje efektivní ochranu v praxi.

[11] Stěžovatel také namítá, že žalovaný i krajský soud na něj nesprávně přenesli celé důkazní břemeno ohledně neúčinnosti ochrany. Takový přístup je však v rozporu s účelem azylového řízení. Ze zásady *benefit of the doubt* vyplývá, že vyvíjí-li žadatel součinnost a jeho tvrzení jsou alespoň částečně věrohodná, má správní orgán povinnost aktivně zjišťovat informace, které by výpověď podpořily či vyvrátily. Stěžovatel v průběhu celého řízení důsledně tvrdí, že se v jeho domovské zemi nelze spolehnout na ochranu státu kvůli propojení pronásledovatelů se státními strukturami a obecně slabé státní autoritě v regionu. Tato tvrzení přitom stvrdil odkazy na obecně známé jevy jako korupce, *derin devlit* a působení polovojenských milic. Tíže zjištění tedy následně ležela na žalovaném, který měl opatřit zprávy o zemi původu, které by ověřily, zda v daném regionu turecký stát poskytuje efektivní ochranu všem občanům bez rozdílu. Žalovaný však nic takového neučinil a uzavřel, že stěžovatel měl ochranu u tureckých orgánů vyhledat a jelikož tak neučinil, zmařil možnost splnit podmínky pro udělení mezinárodní ochrany. Obdobně žalovaný nezkoumal, zda měl stěžovatel reálnou možnost usadit se v jiné části Turecka. Rovněž krajský soud tuto otázku vůbec neřešil, přestože stěžovatel v žalobě namítal, že žalovaný měl podrobněji zkoumat možnost vnitřního přesídlení s ohledem na region jeho původu.

[12] Stěžovatel dále vytýká krajskému soudu, že neshledal pochybení v postupu žalovaného, který si v azylovém řízení neopatřil konkrétní podklady vztahující se ke specifické stěžovatelově situaci (například k fenoménu krevní msty v Turecku či ohledně míry státní kontroly v jihovýchodních oblastech země). Krajský soud v napadeném rozsudku sice připustil, že ve správním spisu chybějí konkrétní informace, ale tento deficit nepovažoval za stěžejní s odkazem na nevěrohodnost stěžovatele. Takový postup považuje stěžovatel za vadný, neboť zjištění skutkového stavu nemůže zůstat kusé jen proto, že žalovaný stěžovateli neuvěřil. Přitom právě stěžovatelova věrohodnost mohla být lépe posouzena, kdyby měl žalovaný detailnější informace o poměrech ve stěžovatelově domovském regionu a o tom, zda jím líčené události odpovídají realitě.

[13] Stěžovatel je rovněž přesvědčený o tom, že žalovaný i krajský soud hodnotili stěžovatelovu výpověď přepjatě formalisticky a neobjektivně, čímž porušili § 50 odst. 4 správního řádu. Obě rozhodnutí stojí převážně na závěru o nevěrohodnosti stěžovatele, avšak stěžovatel v průběhu řízení poskytl rozumná vysvětlení k některým nejasnostem. Stěžovatel také zdůrazňuje, že konzistentně tvrdí jádro svého příběhu (že kvůli rodinnému konfliktu je mu vyhrožováno zabitím a že jej stát před těmito hrozbami neochránil) a měnící se či nepřesné okolnosti byly druhotné (počet obětí v rodině, časové údaje), u nichž lze nalézt objektivní důvody nejistoty (stěžovatel vypovídal v řízení vedeném v cizím jazyce, po dlouhé době, pod stresem z hrozby návratu). Stěžovatel má za to, že žalovaný vedl řízení inkvizičním způsobem s cílem žádost o mezinárodní ochranu zamítnout a krajský soud poté převzal účelový výklad žalovaného a neprovedl vlastní nestranné zhodnocení důkazů.

[14] Stěžovatel nakonec v kasační stížnosti namítá, že krajský soud zatížil napadený rozsudek nepřezkoumatelností pro nedostatek důvodů. Krajský soud se nikterak nevyjádřil ke stěžovatelově stěžejní argumentaci ohledně specifické bezpečnostní situace v jihovýchodním Turecku (regionální deficit ochrany), konkrétně pak k jeho tvrzení, že i kdyby mohl formálně žádat o ochranu policii, tak by to reálně v odlehlé kurdské oblasti nemělo smysl, protože státní moc byla zaměstnána bojem s povstanci, a navíc podezírala Kurdy ze separatismu. Stěžovatel také krajskému soudu vytýká, že nedostatečně odůvodnil

pokračování

svůj postup při hodnocení jeho věrohodnosti. Ačkoliv totiž vyjmenoval rozpory ve stěžovatelských výpovědích, neuvedl jasné právní úvahu, proč tyto vedou k zamítnutí celé žádosti o mezinárodní ochranu. Například výslovně neuvedl, zda nevěrohodnost stěžovatele vylučuje možnost posuzovat doplňkovou ochranu, či zda by jeho žádost zamítl pro nevěrohodnost i tehdy, pokud by hrozba krevní msty byla doložena objektivně.

IV.

[15] Žalovaný navrhuje kasační stížnost odmítnout pro nepřijatelnost, případně zamítnout pro nedůvodnost. Žalovaný popírá oprávněnost kasační stížnosti, jelikož má zato, že napadené rozhodnutí i napadený rozsudek jsou v souladu s právními předpisy. Kasační námitky neprokazují, že by žalovaný porušil ustanovení správního řádu či zákona o azylu. Ke kasační argumentaci vytýkající žalovanému nedostatečné zjištění skutkového stavu žalovaný uvádí, že podstata napadeného rozhodnutí spočívala v tom, že žalovaný nevěřil obavám tvrzeným stěžovatelem a vyhodnotil je jakožto účelové a tvrzené se snahou dodat azylovému příběhu na relevantnosti. Žalovaný je přesvědčen o tom, že dostatečně zhodnotil stěžovatelskou možnost nalézt v zemi původu účinnou a efektivní ochranu před popisovaným jednáním třetích osob se závěrem, že považoval-li stěžovatel popisované chování osob za protiprávní, měl možnost se vůči němu bránit a vyhledat příslušnou pomoc v zemi původu. O to se však ani nepokusil.

V.

[16] Nejvyšší správní soud se nejprve zabýval přijatelností kasační stížnosti. Vzhledem k tomu, že projednávaná věc je věcí, v níž rozhodoval specializovaný samosoudce, v souladu s § 104a s. ř. s. především posuzoval, zda kasační stížnost svým významem podstatně přesahuje vlastní stěžovatelské zájmy. V opačném případě byl ji musel odmítnout jako nepřijatelnou.

[17] Kritéria přijatelnosti kasační stížnosti Nejvyšší správní soud vymezil již v usnesení ze dne 26. 4. 2006, č. j. 1 Azs 13/2006-39, na které lze nyní pro stručnost odkázat. Tato kritéria se přitom uplatní i za platné právní úpravy, která s účinností od 1. 4. 2021 rozšířila okruh případů, v nichž kasační soud posuzuje přijatelnost kasační stížnosti (srov. např. usnesení Nejvyššího správního soudu ze dne 16. 6. 2021, č. j. 9 As 83/2021-28). Důvody pro přijetí stěžovatelské kasační stížnosti k věcnému posouzení však Nejvyšší správní soud v souzené věci neshledal.

[18] Nejvyšší správní soud se především zabýval stížnostní argumentací týkající se nepřezkoumatelnosti napadeného rozsudku pro nedostatek důvodů. Takovým vadám rozhodnutí se již kasační soud ve své judikatuře opakovaně věnoval (srov. např. rozsudky ze dne 4. 12. 2003, č. j. 2 Ads 58/2003-75, ze dne 29. 7. 2004, č. j. 4 As 5/2003-52, ze dne 18. 10. 2005, č. j. 1 Afs 135/2004-73, ze dne 14. 7. 2005, č. j. 2 Afs 24/2005-44, ze dne 25. 5. 2006, č. j. 2 Afs 154/2005-245, a ze dne 17. 1. 2008, č. j. 5 As 29/2007-64). Z vyslovených závěrů přitom vyplývá, že rozhodnutí soudu je třeba považovat za nepřezkoumatelné pro nedostatek důvodů, pokud není zřejmé, jakými úvahami se soud řídil při naplňování zásady volného hodnocení důkazů nebo při utváření právního závěru, z jakého důvodu soud považoval námitky za liché či mylné, proč nepovažoval za důvodnou právní argumentaci uvedenou v žalobě či proč podřadil daný skutkový stav pod určitou právní normu. O nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů se jedná rovněž v případě, kdy soud opomněl

vypořádat některou z uplatněných námitek. Napadený rozsudek právě předestřeným požadavkům vyhovuje.

[19] Kasační soud rovněž nepřisvědčil námitce stěžovatele, že krajský soud řádně neodůvodnil závěr o stěžovatelově celkové nevěrohodnosti. Naopak shledal, že krajský soud v odstavcích 29. až 48. napadeného rozsudku vycházejí z ustálené judikatury správních soudů zevrubně závěr o celkové nevěrohodnosti stěžovatele odůvodnil. Neopomněl zdůraznit (odst. 31. napadeného rozsudku), že závěr o celkové stěžovatelově nevěrohodnosti opravňoval žalovaného neshromažďovat další podklady pro rozhodnutí a rozhodnout bez dalšího o neudělení mezinárodní ochrany.

[20] Má-li stěžovatel také za to, že se krajský soud opomněl vyjádřit k námitce týkající se deficitu ochrany od státních orgánů v jeho regionu, není tomu tak. Z napadeného rozsudku je zřejmé, že se krajský soud námitce, že žalovaný ve správním řízení dostatečně neověřil, zda stěžovatel může před hrozbou ze strany soukromých subjektů využít vnitrostátních prostředků v zemi původu, věnoval v odstavcích 25. až 28. napadeného rozsudku, přičemž dal stěžovateli za pravdu, že správní spis neobsahuje dostatečné podklady pro závěr, že se stěžovatel se svými problémy mohl a měl nejprve obrátit na turecké orgány. Stěžovatelem namítaná pochybení zpochybňující přezkoumatelnost napadeného rozsudku tudíž nemohou založit přijatelnost kasační stížnosti. Nesouhlas stěžovatele s odůvodněním a závěry napadeného rozsudku pak nezpůsobuje jeho nepřezkoumatelnost (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 12. 11. 2013, č. j. 2 As 47/2013-30, nebo ze dne 29. 4. 2010, č. j. 8 As 11/2010-163).

[21] Stěžovatel dále přijatelnost kasační stížnosti spatřuje v pochybení krajského soudu při výkladu hmotného a procesního práva a v nerespektování ustálené judikatury správních soudů. V kasační stížnosti nesouhlasí se závěrem krajského soudu, který ve shodě s žalovaným uzavřel, že stěžovatelovy problémy nepředstavují pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu ani nenaplňují definici vážné újmy podle § 14a téhož zákona (v podrobnostech viz shrnutí obsahu kasační stížnosti v části III. tohoto usnesení).

[22] Nejvyšší správní soud na tomto místě zdůrazňuje, že nejen z napadeného rozsudku, ale i z napadeného rozhodnutí je zcela zřejmé, že stěžejní důvod pro neudělení mezinárodní ochrany představovala celková stěžovatelova nevěrohodnost.

[23] Otázkou věrohodnosti žadatele o udělení mezinárodní ochrany se Nejvyšší správní soud ve své judikatuře věnoval opakovaně (srov. např. rozsudky ze dne 21. 12. 2005, č. j. 6 Azs 235/2004-57, ze dne 24. 7. 2008, č. j. 2 Azs 49/2008-83, ze dne 30. 9. 2008, č. j. 5 Azs 66/2008-70, ze dne 30. 6. 2010, č. j. 9 Azs 17/2010-182, ze dne 26. 2. 2008, č. j. 2 Azs 100/2007-64, ze dne 27. 9. 2019, 4 Azs 345/2018-32, ze dne 22. 5. 2009, č. j. 5 Azs 7/2009-98, ze dne 29. 8. 2019, č. j. 9 Azs 39/2019-77, ze dne 10. 6. 2021, č. j. 7 Azs 354/2020-31, ze dne 24. 2. 2023, č. j. 4 Azs 30/2023-24, a ze dne 23. 1. 2025, č. j. 2 Azs 220/2024-25). Vyplývá z ní, že v mnoha případech je rozhodná samotná výpověď žadatele a klíčovým faktorem se pak stává posouzení celkové věrohodnosti žadatele a posouzení pravděpodobnosti, zda k událostem jím tvrzeným došlo tak, jak sám uvádí.

[24] Jak již případně upozornil i krajský soud v napadeném rozsudku, břemeno tvrzení v řízení o žádosti o udělení mezinárodní ochrany stíhá žadatele. Jistá procesní aktivita je ovšem

pokračování

požadována i po správním orgánu, který by měl v průběhu pohovoru se žadatelem vhodně kladenými otázkami zjistit, zda jím tvrzené skutečnosti jsou relevantní pro udělení mezinárodní ochrany, a tvrzení žadatele podle toho klasifikovat (srov. již cit. rozsudek č. j. 5 Azs 66/2008-70 nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 1. 2018, č. j. 10 Azs 254/2017-40).

[25] Břemeno důkazní je pak v řízení o udělení mezinárodní ochrany rozloženo mezi správní orgán a žadatele. Správní orgán má povinnost použít veškeré dostupné prostředky k zajištění nezbytných důkazů, včetně informací o zemi původu. Stěžejní význam v tomto typu řízení má nicméně výpověď žadatele. Obecně platí, že žadatel nemá povinnost svá tvrzení prokazovat. Je však na něm, aby poskytl správnímu orgánu pravdivou, úplnou a konzistentní výpověď ohledně svého azylového příběhu. Jelikož často není v možnostech žadatele prokázat svá tvrzení jiným způsobem než vlastní věrohodnou výpovědí, je srovnání skutečností jím uvedených v žádosti a při pohovoru zásadním měřítkem jeho věrohodnosti (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 1. 2006, č. j. 6 Azs 386/2004-40). Informace jím uvedené společně se získanými zprávami o zemi původu totiž slouží jako podklad pro rozhodnutí (§ 23c zákona o azylu). Váhavé, vyhýbavé či nepřesné informace, které navíc žadatel v průběhu řízení ještě mění, jsou proto chápány jako účelové, nevěrohodné a pro azylové řízení nedostatečné (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 23. 8. 2012, č. j. 7 Azs 21/2012-37).

[26] Správní orgán musí v rámci posouzení pravděpodobnosti pronásledování konfrontovat tvrzení žadatele s realitami v zemi jeho původu. Za tímto účelem obstarává relevantní, důvěryhodné, vyvážené, aktuální, transparentní a dohledatelné informace o této zemi. Podklady musí být ověřené z různých zdrojů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 2. 2009, č. j. 1 Azs 105/2008-81). Povinností správního orgánu je, aby v pochybnostech shromáždil všechny dostupné důkazy, které věrohodnost výpovědi žadatele vyvracejí či zpochybňují (srov. již cit. rozsudek č. j. 6 Azs 235/2004-57). Rozsah této povinnosti správního orgánu však ovlivňuje mimo jiné konkrétnost tvrzení žadatele a jejich věrohodnost, jejíž nižší míra může vyplývat například z rozporů ve výpovědích (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2023, č. j. 10 Azs 122/2023-23).

[27] Jelikož přes maximální úsilí žadatele i správního orgánu nebude vždy možno řadu jeho tvrzení doložit či vyvrátit, uplatňuje se pro taková tvrzení důkazní standard „přiměřené pravděpodobnosti“. Pokud je byť jen přiměřeně pravděpodobné, že tvrzení žadatele je pravdivé nebo že se určitá skutečnost udála tak, jak uvádí žadatel, správní orgán nesmí toto tvrzení prohlásit za nevěrohodné a vyloučit jej z dalšího posuzování. Z důkazního standardu „přiměřené pravděpodobnosti“ nemusí správní orgán vycházet tehdy, pokud dospěje k závěru, že žadatel je nevěrohodný ve všech relevantních aspektech své žádosti. V tomto případě může správní orgán bez dalšího posoudit žadatele jako nevěrohodného a nemusí se dále zabývat hodnocením jednotlivých tvrzení a skutečností (srov. rozsudky Nejvyššího správního soudu ze dne 21. 3. 2012, č. j. 6 Azs 3/2012-45, a již citovaný rozsudek č. j. 7 Azs 354/2020-31).

[28] Právě to bylo stěžejní i v souzené věci. Krajský soud přitom dovodil, že stěžovatel není věrohodný, a právě proto nepovažoval za pochybení s vlivem na zákonnost napadeného rozhodnutí, že žalovaný neshromažďoval další podklady týkající se země původu a možností vnitrostátní ochrany žadatele v zemi jeho původu.

[29] Vymezením kritérií posuzování věrohodnosti žadatele o mezinárodní ochranu se zabývá mimo jiné příručka EASO (Evropského azylového podpůrného úřadu nyní Agentura EU pro otázky azylu EUAA) *Evidence and credibility assessment in the context of the Common European Asylum System* z roku 2018. Mezi základní kritéria posuzování věrohodnosti výpovědi žadatele patří její vnitřní a vnější konzistence, dostatečná podrobnost a plausibilita. Pomocným (doplňkovým) kritériem je způsob vystupování žadatele (tedy ty aspekty výpovědi, které se netýkají jejího obsahu). Podrobně se výkladem těchto kritérií zabýval Nejvyšší správní soud například v již citovaném v rozsudku č. j. 4 Azs 30/2023-24.

[30] Žalovaný v napadeném rozhodnutí poukázal především na vnitřní rozpory stěžovatelových tvrzení a na stěžovatelův postup ve správním řízení. Ty shledal v napadeném rozsudku rovněž krajský soud.

[31] Vnitřní konzistentnost tvrzení žadatele se posuzuje s ohledem na průběh celého řízení. V rámci tohoto indikátoru se ověřuje, zda se v žadatelově výpovědi nevyskytují závažné rozpory. Drobné nesrovnalosti ve výpovědích mohou být důsledkem nepřesností v překladu, časového odstupu od popisovaných událostí, emocionálního vypětí spojeného s určitými zážitky či dalších podobných faktorů. Drobné rozpory obvykle nejsou samy o sobě důvodem pro závěr o nevěrohodnosti žadatele. Rozpory, na nichž správní orgán zakládá svůj závěr o nevěrohodnosti, se musí týkat významných skutečností a musejí přesvědčivě vypovídat o nevěrohodnosti žadatele (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2024, č. j. 5 Azs 306/2023-51). K tomuto aspektu se Nejvyšší správní soud vyjádřil i v dalších svých rozsudcích (ze dne 4. 11. 2024, č. j. 7 Azs 128/2024-58 či ze dne 27. 5. 2009, č. j. 6 Azs 20/2009-64). Také ve shora zmiňovaném rozsudku č. j. 4 Azs 30/2023-24 posuzoval situaci, kdy správní orgán založil závěr o nevěrohodnosti žalobce na indikátoru vnitřní nekonzistentnosti příběhu. Nejvyšší správní soud v něm mimo jiné vyslovil, že „[z]a této situace lze zcela přisvědčit stěžovatelově argumentaci v kasační stížnosti, že by bylo nadbytečné doplňovat dokazování dalšími, podrobnějšími zprávami o zemi původu. Ty by totiž nemohly nic změnit na závěru o nevěrohodnosti žalobce z důvodu vnitřní nekonzistence jeho výpovědi.“

[32] Stěžovatelova tvrzení přitom obsahují zásadní nesrovnalosti, které porušují celkovou věrohodnost jeho azylového příběhu. Nejvyšší správní soud tudíž přitakává závěrům krajského soudu, které k otázce věrohodnosti vyslovil v odstavcích 29. až 48. napadeného rozsudku vycházejí z výše uvedených kritérií a v podrobnostech na ně odkazuje. Neshledává totiž důvod pro opětovnou rekapitulaci již jednou správně vyřčeného.

[33] Kasační soud naopak nemůže stěžovateli přisvědčit v tom, že soustavně tvrdí jádro svého příběhu (že kvůli rodinnému konfliktu je mu vyhrožováno zabitím a turecký stát jej před těmito hrozbami neochrání), ani v tom, že měnící se nepřesné okolnosti představovaly pouze méně významné či podružné informace (počet obětí v rodině, časové údaje), u nichž existuje objektivní důvod nejistoty s ohledem na to, že vypovídal v řízení vedeném v cizím jazyce, po dlouhé době, pod stresem z hrozby návratu do země původu. Naopak ze správního spisu je zřejmá zcela zásadní změna tvrzení, které stěžovatel učinil ohledně důvodů svého příchodu do České republiky v řízení o jeho správním vyhoštění (obecně špatná ekonomická a politická situace v zemi, snaha dostat se do Německa, aby mohl finančně podporovat svou rodinu), oproti tomu, co následně uvedl v žádosti o mezinárodní ochranu a (s odstupem 12 dnů) při pohovoru k žádosti (ve vlasti je ohrožen na životě, a proto se chtěl

pokračování

dostat do Německa). Stěžovatel přitom uvedené rozpory ve svých výpovědích nikterak nevysvětlil. Uvedl pouze, že ekonomické problémy jsou všude a že se o jeho problémy v zemi původu v řízení o správním vyhoštění nikdo nezajímal, byl pod tlakem a nenapadlo jej tyto sdělit. Kasační soud má ve shodě s krajským soudem za to, že tlak, stres či nezájem správního orgánu by u výpovědi stěžovatele majícího za sebou cestu přes půl Evropy mohl sice vysvětlit určité dílčí nedostatky v jeho příběhu, nikoliv však zcela opačná tvrzení v řízení o správním vyhoštění (kde také uvedl, že při vycestování z České republiky mu nic nehrozí) a v řízení o žádosti o mezinárodní ochranu (v Turecku jej chtějí zavraždit). Rovněž není kasačnímu soudu zřejmé, proč by sám stěžovatel nechtěl již v prvním s ním vedeném řízení o správním vyhoštění sdělit zcela zásadní informaci, že se v zemi původu obává o svůj život. Při jednání před krajským soudem nadto stěžovatel uvedl, že v Turecku neměl žádné ekonomické problémy a že jeho otec je známý podnikatel s automobily. Učinil tak opět v rozporu se svými předešlými vyjádřeními jak v řízení o správním vyhoštění, tak v pohovoru k řízení o žádosti o mezinárodní ochranu. I tyto nikoliv nevýznamné skutečnosti potvrzují správný závěr žalovaného i krajského soudu o tom, že stěžovatelova tvrzení jsou nevěrohodná a že svůj příběh účelově mění v závislosti na tom, jaké řízení a v jaké fázi je s ním vedeno. Nejvyšší správní soud nesdílí ani stěžovatelovo přesvědčení, že v průběhu řízení k některým nejasnostem poskytnul rozumná vysvětlení. Naopak, v průběhu řízení spíše další nejasnosti vytvořil, a tudíž svá tvrzení tím více znevěrohodnil.

[34] Nejvyšší správní soud souhlasí i s dalšími aspekty, které podle žalovaného a krajského soudu ve svém souhrnu narušily celkovou věrohodnost stěžovatelova příběhu. Jednalo se o značnou časovou neshodu (v řádu let) ohledně toho, kdy začal mít v zemi původu tvrzené potíže (stěžovatel jednou tvrdí počátek problémů v roce 2020-2021, někdy hovoří o střelbě na jeho auto v roce 2016 a jindy zase uvádí, že již po vraždě jeho strýce v letech 2013-2014 zaútočil na vedlejší vesnici), velmi obecný popis jeho problémů (stěžovatel blíže nespecifikoval, jak se jeho problémy v posledních letech před opuštěním země projevovaly) a neuvedení zásadní informace stěžovatelova azylového příběhu – střelby na jeho auto a následné autohavárie - při pohovoru k žádosti o mezinárodní ochrany (stěžovatel tuto skutečnost uvedl pouze při poskytnutí údajů k této žádosti v části týkající se jeho zdravotního stavu v kontextu, že měl před 5-6 lety dopravní nehodu, ale nijak jej to zásadně nezasáhlo).

[35] S ohledem na uvedené neshledal Nejvyšší správní soud, že by kasační argumentace vytykající žalovanému a krajskému soudu přepjatě formalistické a neobjektivní hodnocení stěžovatelovy výpovědi mohla založit přijatelnost kasační stížnosti. Žalovaný ani krajský soud nepochybili, pokud dospěli k závěru o celkové nevěrohodnosti stěžovatelova příběhu. Jeho tvrzení obsahují zásadní rozpory o významných skutečnostech, které nebylo možné překlenout prostým dovysvětlením či interpretací. Naopak stěžovatel v průběhu času pozměňoval svá tvrzení tak, aby jím popisovaná situace v zemi původu založila důvodnost obav z pronásledování, čímž znevěrohodnil svou výpověď jako celek. Za popsané situace tudíž bylo nadbytečné doplňovat dokazování dalšími, podrobnějšími zprávami o zemi původu zabývajících se zejména fenoménem krevní msty v Turecku a mírou státní kontroly v jihovýchodních oblastech země, jak stěžovatel v kasační stížnosti namítá. Ty by totiž nemohly nic změnit na závěru o nevěrohodnosti stěžovatele z důvodu vnitřní nekonzistence jeho výpovědi (viz již citovaný rozsudek č. j. 4 Azs 30/2023-24).

[36] Namítá-li stěžovatel v kasační stížnosti to, že krajský soud nesprávně dovodil, že tvrzené problémy nepředstavují pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu, ani nenaplnují definici vážné újmy podle § 14a téhož zákona a že stěžovatel mohl a měl nejprve využít ochrany v zemi původu, zbývá dodat, že krajský soud se v napadeném rozsudku těmito otázkám blíže nevěnoval nikoliv proto, že by je opomněl, nýbrž s ohledem na závěr o celkové nevěrohodnosti stěžovatelova příběhu, která ob stojí sama o sobě jako důvod pro zamítnutí jeho žádosti o udělení mezinárodní ochrany. Stěžovatelem tvrzené závěry tudíž vůbec nevyslovil.

[37] Nejvyšší správní soud proto shrnuje, že krajský soud nezatížil napadený rozsudek vadou nepřezkoumatelnosti, podrobně se zabýval otázkou věrohodnosti stěžovatele a jím tvrzeného azylového příběhu, přičemž zohlednil výsledky správního řízení a v něm shromážděné informace. Přitom se nedopustil pochybení při výkladu hmotného a procesního práva, ani odklonu od ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu. Důvody přijatelnosti kasační stížnosti tudíž nejsou dány.

VI.

[38] Z výše uvedených důvodů Nejvyšší správní soud kasační stížnost v souladu s § 104a odst. 1 s. ř. s. jako nepřijatelnou odmítl.

[39] Výrok o náhradě nákladů řízení je odůvodněn § 60 odst. 1 větou první s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona (viz usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 25. 3. 2021, č. j. 8 As 287/2020-33). Stěžovatel nebyl v řízení o kasační stížnosti úspěšný, a právo na náhradu nákladů řízení tudíž nemá. Žalovanému jako v řízení úspěšnému účastníku žádné náklady nad rámec jeho běžné úřední činnosti nevznikly, a proto Nejvyšší správní soud rozhodl, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů tohoto řízení.

[40] Stěžovateli byl již v řízení o žalobě k jeho zastupování ustanoven advokát Mgr. Jakub Klobáska. Ten stěžovatele podle § 35 odst. 10 s. ř. s. zastupuje i v řízení o kasační stížnosti a jeho náklady nese stát. Ustanovenému zástupci náleží za zastupování stěžovatele odměna za jeden úkon právní služby spočívající v sepisu kasační stížnosti ve výši 4.620 Kč [§ 11 odst. 1 písm. d) ve spojení s § 7 a § 9 odst. 5 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif)] a současně náhrada hotových výdajů (režijní paušál) s tímto úkonem související, která podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu ve výši 450 Kč. Ustanovenému zástupci tudíž bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu odměna a náhrada hotových výdajů ve výši 5.070 Kč, a to do 60 dnů od právní moci tohoto usnesení.

P o u č e n í: Proti tomuto usnesení **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 19. února 2026

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu

pokračování

4 Azs 129/2025-48